

Vannkraft og Vassdrag – fakta.

Ved inngangen av 2022 var det 1739 vannkraftverk i Norge. De står for 90 % av samlet normalårsproduksjon. Samlet produksjonskapasitet var på 33 403 MW ved inngangen til 2022.

Totalt er det ca 175 selskaper som produserer elektrisk energi. Statskraft er størst. Storparten av øvrige produsenter er fylke, kommune eller interkommunalt eid. Det er også noen større private produsenter, som først og fremst er etablert for å skaffe energi til egen industrivirksomhet, for eksempel Norsk Hydro og Orkla(Elkem).

I Norge finnes det om lag **4000 vassdrag**, hvorav nærmere 3000 enten er lengre enn 10 km eller har sjøer som er større enn 1 km². Norges største vassdrag er Glommavassdraget, med et nedbørfelt på 41 917 km². 25–30 % av Norges vassdrag er regulert for kraftproduksjon.

Det rettslige rammeverket for vannkraftproduksjon er bygget på at landets vannkraftressurser tilhører og skal forvaltes til beste for allmennheten. I dette ligger blant annet et krav om offentlig eierskap til stor vannkraft.

Med over 1730 vannkraftverk og 100 magasiner er Norge verdens syvende største vannkraftprodusent. Per 2021 var vannkraftproduksjonen på om lag 140 TWh, som innebærer at vannkraften står for ca. 90 prosent av vår totale kraftproduksjon. (Thommessen)

Virksomhetene er regulert i Energiloven, Vassdragloven og vannressursloven. Energiloven har til formål å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder ta hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt. Vannressursloven (Lov om vassdrag og grunnvann) har til formål å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann. Vassdragsloven (Lov om vassdrag.) av 1940 er erstattet av Vannressursloven av 2000. Kun reglene om eiendomsgrenser står igjen i vassdragsloven fra 1940.

EØS-avtalen innebærer en implementering av EU-direktiver i Norsk lov. Dette for å kunne delta i EUs indre marked. EUs konsesjonsdirektiv er et eksempel. Energilovens § 4-2.(Utenlandsforbindelser). Krav som følger av EØS-avtalens regler om grensekryssende krafthandel må være oppfylt.